

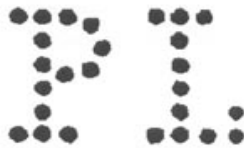
Een heel bijzondere Bulgaarse perfin

(D. Scheper; uit: *Perfinpost* nr. 85, mei 2008)

In 1993 publiceerden Georgi Popov en Rolf Weinbrecht een handboek van Bulgaarse perfinen onder de titel *Handbuch Bulgarien, Teil 9, postamtlich genehmigte Lochungen 1901 - 1952*.

Daarin schrijven zij dat het Besluit 25/3822 van 6 januari 1901, welk besluit het gebruik van de perfin 'BNB' (in Cyrillische letters) toestaat, het vroegste besluit is dat zij hebben kunnen vinden over het gebruik van perfinen in Bulgaarse zegels.

Alle Bulgaarse perfinen zijn inderdaad bekend vanaf 1901. Met één interessante uitzondering! Dat is de perfin 'PL' van Paul Leverkuhn. Deze perfin is zeldzaam en alleen bekend in enkele postwaardestukken uit het jaar 1894. Onderstaande afbeelding van deze perfin is overgenomen uit bovengenoemd handboek.

Afbeelding 1: de perfin 'PL' van Paul Leverkuhn

Het handboek van Bulgaarse perfinen zegt verder: "Vermoedelijk was deze perfin niet toegestaan, aangezien beide bekende stukken reeds in 1894 zijn gebruikt en de eerste besluiten over het toegestane gebruik van firmaperforaties pas in 1901 zijn gepubliceerd."

Aan de auteurs van het handboek waren twee postwaardekaarten met de perfin 'PL' bekend. Deze kaarten dragen poststempels van 20 mei 1894 en 17 juni 1894. Onlangs is nog een derde kaart met de perfin 'PL' gevonden. Die kaart ziet u op afbeelding 2 en is verzonden op 28 mei 1895.

Afbeelding 2: postwaardekaart met perfin "PL" van Paul Leverkuhn (ex. Collectie K. Penkov)

Vragen

Wie was Paul Leverkühn? En hoe kwam hij op het idee om een perforator te gebruiken om zijn post van zijn persoonlijke initialen te voorzien?

Hoe kwam hij überhaupt aan een perforator in een land waar het nog zeven jaar zou duren voor het gebruik van perkins officieel werd toegestaan?

Met die vragen speelde ik al enige tijd en het handboek van Popov & Weinbrecht gaf op die vragen geen antwoord. Het handboek vermeldt dat Paul Leverkühn directeur was van het Natuurwetenschappelijk instituut en de bibliotheek van vorst Alexander Battenberg, maar die informatie blijkt bij nader onderzoek niet juist. Daarom volgt nu een korte samenvatting over de persoon Paul Leverkühn.

Doctor Paul Leverkühn werd geboren in Hannover (Duitsland) op 12 januari 1867. Hij stierf in Sofia (Bulgarije) aan longontsteking op 4 december 1905. Hij was de stichter en eerste directeur van het natuur-historisch museum in het paleis in Sofia.

Afbeelding 3 toont een foto van Paul Leverkühn op 34-jarige leeftijd.

Afbeelding 3: Paul Leverkühn 'in vol ornaat'.

Vanaf zijn geboorte in Hannover toonde Paul Leverkühn veel belangstelling voor natuurwetenschappen. Zijn wetenschappelijke en medische opleidingen volgt hij aan hogescholen in Kiel, Freiburg, Straatsburg en Munchen in de jaren 1885 tot 1891. Na zijn medische examen in mei 1891 in Munchen mag hij zich 'Doctor' noemen. Een half jaar later - hij is dan nauwelijks 25 jaar - vertrekt hij naar Sofia.

Bulgarije is op dat moment een zelfstandig prinsdom van het Ottomaanse Rijk. Sinds 1886 - na de troonsafstand van prins Alexander von Battenberg - wordt Bulgarije geregeerd door Prins Ferdinand von Saksen-Coburg, een van oorsprong Duitse prins.

Prins Ferdinand maakt kennis met Paul Leverkusuhn en raakt onder de indruk van diens uitgebreide natuurwetenschappelijke kennis. Hij stelt Paul Leverkusuhn in de gelegenheid om in het paleis een natuurhistorisch museum te vestigen en hij benoemt hem tot directeur. Die functie zal Paul Leverkusuhn uitoefenen van 1892 tot zijn dood in 1905. In mei 1893 benoemt prins Ferdinand hem bovendien tot directeur van de koninklijke dierentuin en kort daarna ook tot directeur van de wetenschappelijke instellingen en van de koninklijke bibliotheek.

Sinds 1894 verzegelt Paul Leverkusuhn zijn correspondentie meestal met het zegel 'Directie van wetenschappelijke instellingen en bibliotheek'.

Antwoord op vragen

Het bovenstaande geeft een goed beeld van Doctor Paul Leverkusuhn. Hij was dus een belangrijke man aan het hof van de Bulgaarse vorst prins Ferdinand von Saksen-Coburg.

Het idee van een perforator met zijn initialen 'PL' heeft hij zeer waarschijnlijk opgedaan in zijn geboorteland. In Duitsland was het gebruik van firmaperforaties immers al jaren heel gewoon. Misschien heeft Paul Leverkusuhn zijn perforator zelfs in Duitsland laten maken.

Nieuwe vondst

Het verzamelen van perfinen blijft een gebied met steeds weer nieuwe verrassingen. Een grote verrassing was voor mij de vondst van een brief met de perfin 'PL' van Paul Leverkusuhn. Deze brief ziet u op afbeelding 4.

Afbeelding 4: brief met perfin 'PL' van Paul Leverkusuhn.

Deze brief vormt in meerdere opzichten een uniek stukje Bulgaarse postgeschiedenis. De brief is van 22 januari 1894 en daarmee de vroegst bekende brief met een Bulgaarse perfin. Verder is deze brief het eerste bewijs dat de perforator van Paul Leverkusuhn ook gebruikt is voor het perforeren van Bulgaarse postzegels.

De Bulgaarse tekst op de brief luidt: 'Directie van wetenschappelijke instellingen en bibliotheek'. De groene zegel van 5 st. is geperforeerd met de perfin 'PL' en draagt het poststempel van het paleis: 'PALAIS / SOPHIA'. Zie afbeelding 5.

Afbeelding 5: de perfin 'PL' met poststempel van het paleis in Sofia.

Ook de achterzijde van de brief is interessant. Die toont een duidelijke afbeelding van het koninklijke wapen van de Bulgaarse vorst Ferdinand von Saksen-Coburg. Een weergave daarvan ziet u op afbeelding 6.

Afbeelding 6: het koninklijk wapen op de achterkant van de brief.

Tot zover dit artikel over een heel bijzondere Bulgaarse perfin. Een perfin van een perforator uit het Bulgaarse koninklijke paleis. Terwijl ik dit schrijf vraag ik me af of er ook van andere landen perfins bekend zijn die op een of andere wijze een sterke relatie hebben met een koninklijk paleis. Misschien dat lezers van dit artikel zo'n perfin kennen. In dat geval stel ik informatie daarover erg op prijs. Mijn e-mail is dick.scheper@planet.nl